

Forebyggelse uden løftede pegefingre

Med en række teaterforedrag har Gladsaxe Kommune sammen med en professionel skuespiller og hans team skabt et helt nyt koncept målrettet unge til forebyggelse af rygning, hash, stoffer og alkohol. Her bliver ikke løftet pegefingre, men heller ikke pakket noget ind. Virker det? Meget tyder på det.

– Vi er ikke de der voksne, der står med løftet pegefingre og fortæller de unge, hvad de skal og ikke skal. Men vi fortæller dem de hårde facts. Om hvad rygning, hash og alkohol gør ved dem, og hvad konsekvenserne kan blive. Resten er op til dem selv. Og vi gør det med teaterets effektive virkemidler, for at fange de unges opmærksomhed og involvere dem følelsesmæssigt, så de mærker budskabet frem for kun at forstå det med hovedet.

Entusiasmen lyser ud af øjnene på Mette Elsig, afdelingsleder i Børnesundhed og Miljø i BKF, når hun fortæller om rækken af ACT ON IT teaterforedrag, der de seneste år er blevet en vigtig del af det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde målrettet udskolings eleverne i Gladsaxe.

I alle teaterforedragene bliver de unge præsenteret for en personlig historie fortalt af den professionelle

skuespiller Thomas Milton. De unge kender ikke setup'et og ved derfor ikke, at Thomas er skuespiller, og at fortællingerne er fiktive. Effekter som musik og billeder trækker de unge ind i fortællingen, der bliver understøttet af små interviews med læger og behandlere, der fortæller hvad rusmidlerne gør ved kroppen.

Tre foredrag, tre temaer

Teaterforedragene handler om rygning, hash og stoffer samt alkohol. De går alle under navnet ACT ON IT. ACT ON IT – Smoke har kørt i tre skoleår for eleverne i 7. klasse. ACT ON IT – Drugs har kørt i dette skoleår for eleverne i 9. klasserne samt på alle ungdomsuddannelserne i Gladsaxe. Og det nyeste skud på stammen, ACT ON IT – @lkohol, blev vist første gang i marts i år for eleverne i 7. og 8. klasse sammen med deres forældre.

– De unge står over for mange fristelser og valg. Vi vil gerne skabe fælles viden, dialog og refleksion hos eleverne og deres forældre, så de unge er klædt på til at kunne træffe et aktivt valg om at sige nej til rygning og rusmidler, også når de er allermost fristet. Vi vil gerne give de unge viden og kompetencer til at kunne sige nej og støtte hinanden i at sige nej til cigaretter, alkohol, hash og stoffer, fortæller Mette Elsig.

Teaterforedragene står ikke alene. For eksempel går de unge og deres forældre, i direkte forlængelse af teaterforedraget om alkohol, ud i klasserne og drøfter alkohol, fællesskab og fælles regler. Samtidig er for eksempel teaterforedraget om rygning lagt i januar måned, så det falder sammen med et nationalt fokus på rygestop i forlængelse af mange voksnes nytårsforsæt. Eleverne får her et gavekort til gratis

Glade Jacob, spillet af skuespiller Thomas Milton, havde store drømme for sit liv. Men så tog hash og stoffer kontrollen ...

rygestop med hjem, som de kan give til en de holder af. På den måde kommer budskabet længere ud.

Startede med en stor vision

Ideen om teaterforedragene startede for cirka fem år siden med et opkald fra skuespiller Thomas Milton.

– Jeg kendte i forvejen Thomas fra børneteater-projektet Rumlerikkerne. En dag ringede han til mig og sagde: 'Jeg har en vision om at skabe den første generation af ikke-rygere. Vil I være med til det i Gladsaxe? Det lød enormt ambitiøst og spændende, siger Mette Elsig. De to mødtes og fik hurtigt talt sig ind på, at det skulle være en blanding af teater og fakta, og at de gerne ville ind med forebyggelsen, inden de unge begyndte at ryge, frem for at få dem til at stoppe.

Herefter søgte Mette Elsig midler til udvikling af konceptet i puljen for 'Strategi for lighed i sundhed'. Dem

fik hun, og herefter gik hun i gang med at udvikle ACT ON IT – Smoke sammen med Thomas Milton og hans team, bestående af en journalist og en instruktør. Teaterforedraget om rygning blev starten på et unikt kommunalt/privat entreprenørskab, der altså nu omfatter tre forskellige foredrag.

– Det er den slags projekter, som mange andre kommuner drømmer om at få lov til. Normalt skal der være evidens for at noget virker, før pengene følger med. Den politiske og ledelsesmæssige opbakning til at forstærke indsatsen med rygeforebyggelse målrettet udskolingen har været alfa og omega, og det er et godt eksempel på, at vi tør gå forrest i Gladsaxe. For det var jo en markant ny tilgang til rygeforebyggelse, vi præsenterer her. Gladsaxe gjorde i forvejen som de fleste andre kommuner. Der var et undervisningsforløb med slides med fakta om rygning, som skolerne blev tilbudt hvert år. Nogle

Mette Elsig

takkede ja, andre nej. Tiden var til at prøve noget nyt, fortæller Mette Elsig.

– Om det virker? Det kan vi jo ikke dokumentere. Men vi kan se, at andelen af unge rygere er faldet med cirka 75 procent, siden projektet startede, så det nu kun er 2 procent af Gladsaxes unge i 9. klasse, der er dagligrygere. Vi kan ikke henføre dette direkte til den rygeforebyggende indsats, da det er summen af en masse påvirkninger, der afgør om den enkelte unge begynder at ryge. Men på landsplan er gennemsnittet af dagligrygere i 9. klasse på 5 procent, så her ligger Gladsaxe pænt. Men vi får fanget de unges opmærksomhed og starter en dialog og refleksion. Jeg synes, at vi gør det bedste, vi kan. Resten er op til den unge selv, siger Mette Elsig.

Grønnemose Skole

Irene Holmquist, faglig leder

– Tilbagemeldingen fra lærerne har været meget positive. De synes det er en genial måde at nå ud til de unge, fordi teaterforedragene spiller med på de unges præmisser. Det er den måde, de er vant til at få tingene ind. Jeg har også evalueret teaterforedragene med elevrådet, og de har også været meget positive. De vidste godt mange af tingene om for eksempel rygning i forvejen, men de havde det alligevel sådan bagefter, at det sgu ikke er fedt at ryge. I forhold til foredraget om alkohol, så gik vi i klasserne bagefter sammen med eleverne og deres forældre og talte om foredragets pointer, og samtidig lavede alle 7. klasserne en alkoholpolitik. På den måde fik vi koblet det på en rigtig god måde. Jeg er slet ikke i tvivl om, at foredragene har en effekt. Vi har jo oplevet, hvordan der er total stilhed under foredragene, og det er altså normalt ikke nemt at opnå.

Søborg Skole

Anne Katrine Melnyk, faglig leder

– Vi skal ikke være bange for at tage de svære snakke med de unge, men vi skal gøre det på en ordentlig måde. Her synes jeg virkelig, at ACT ON IT kan noget. Der bliver ikke løftet pegefingre overfor de unge, og de får information på en måde, der taler til dem. I forhold til det seneste foredrag om alkohol, så kan jeg godt lide, at de unge og deres forældre får den samme information, og at man tager tråden op med det samme ved at tage dialogmøder i klasserne lige bagefter. Vi kan tydeligt mærke, hvordan det har sat noget i gang i forældregruppen i forhold til alkohol, hvor der nu er aftalt mere håndfaste regler og blevet strammet op på de fælles aftaler. Foredragene er med til at fortælle forældrene, at det altså er nu, de skal på banen i forhold til deres børns fremtidige alkoholvaner.

